

A vulkáni működés által felszínre került kőzettörmelékéből jönnek létre a vulkáni törmelékes kőzetek: a tufák. A tufákat ásványos összetételük alapján különítjük el, így kapták például az **andezittufa**, a **bazalttufa** és a **riolittufa** elnevezéseket. Ezek a kőzetek **laza szerkezetűek**, jól faraghatók.

Üledékes kőzetek

Az üledékes kőzetek egy része a már meglevő, idősebb kőzetekből alakul ki. Már tudod, hogy a Föld felszínén a külső erők és az élőlények hatására azonnal megindul a lepusztulás. A **nagyobb kőzetdarabokat** az éghajlati viszonyoktól függően **az aprózódás és a mállás bontja szállítható méretű darabokra**.

Hogy a két lepusztulásformából melyiknek jut a döntő szerep, az függ a kőzetek minőségétől, az éghajlattól és a tengerszint feletti magasságtól.

Aprózódáskor a kőzeteknek csak fizikai tulajdonságaik változnak meg, kémiai összetételük nem.

29. ábra. A kőzetek repedéseiben megfagyó víz előbb-utóbb fagyaprózódáshoz vezet

30. ábra. A fagy hatására felaprózódott kőzettörmelék lefolyik a lejtőn

A 29–30. ábra segítségével elevenítsd fel, amit az aprózódásról és a fagyaprózódásról tanultunk!

A **mállás a kőzetek kémiai tulajdonságát változtatja meg**. Mállás során a víz és a vízben oldott savak hatására a kőzetek vegyi átalakuláson mennek keresztül. A mállást nagymértékben befolyásolja az éghajlat. Folyamata a nedves trópusi területeken sokkal gyorsabb.

A baktériumok, a gombák, a mohák és a zuzmók is mállasztják a kőzeteket, mivel savas anyagokat termelnek.

Az üledékes kőzetek az aprózódás és a mállás termékeiből, valamint az élőlények szerves és szervetlen maradványaiból képződött kőzetek csoportját alkotják.

A szárazföldek mélyebb részein, az óceánokban és a tengerekben lerakódott üledékekből összetömörödés után alakulnak ki az üledékes kőzetek.